

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Brisori nefrancați nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la re-
dacțiunea dintr-o anecdotă:
în Viena: H. Dukes, Ziemrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppléts
Nachfolger; Anton Oppéitk, J.
Dannéer, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenca Havas, Suc-
ursalele de România; în Ham-
burg: Karolyi & Léschmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colină 6 or. și
30 or. timbru pentru o publi-
citate. Publicități mai dese după
tarif și învoiaș.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în fă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă la tôte oficiile
poștale din țară și din afară
și la dă. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Tévgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șese
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu două în casă: Pe un an
12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 162.

Brașov, Mercuri, 24 Iulie (5 August)

1896.

„Porniri de conciliațiune?”

Am adus în numărul de ieri o scurtă scire, în care se spunea, că mai mulți Români fruntași din Șomcuta mare au fost pedepsiți din partea fisolgăbirului de-acolo cu amende de câte 30 și de câte 10 fl. pe cuvânt, că ar fi ațitat poporul să demonstreze cu ocaziunea serbărei milenului.

Scirea a adus-o mai întâiu fôia unгурescă „Szatmár és Vidéke”, după care au reprodus-o apoi cu multă satisfacțiune și celelalte foi unгурesci.

La primul moment casul pare mai puțin bătător la ochi, căci mai că nu trece săptămână, în care se nu fă osindiți, când într-o parte când într’alta, cete întregi de Români tot numai și numai pentru „agitațiă”. Firesce, că devenind astfel osindele pentru „agitațiă” în contra Românilor un obiceiul dîlnic, ele nu mai pot face așa mare senzațiă. Ce este, de exemplu, amenda de câte-va deei de floreni dictată contra Românilor dela Șomcuta, în asemănare cu anii de temniță și sutele de floreni, la cari sunt osindiți atâți alții?

Judecând din acest punct de vedere, n’ar rămâne, decât ca Români dela Șomcuta să se felicite, că au scăpat cum au scăpat, ér vitézului fisolgăbiru să-i mulțămescă, că nu i-a osindit la mai greu.

Dér în faptă lucrul se presentă altfel. Pentru a pute apreași gravitatea scirei privitoare la osendirea Românilor șomcuteni, trebuie să ne aducem aminte de vandalismele, ce s’au sêvîșit contra Românilor din acel orășel înainte de asta cu vre-o trei luni.

Scim, că în sêra de 9 Maiu, Jidani dela Șomcuta, împreună cu puținii Unguri, câți se află acolo, au arangiat o iluminatiă pentru glorificarea milenului. Români, se’nțelege, nu s’au simțit îndemnați de-a lua parte la această iluminatiă, din care causă plebea jidano-maghiară

s’a aruncat cu furiă asupra Românilor, bombardându-le casele cu pietri și bolovan. Aceste atacuri sêlbaticice în contra Românilor s’au continuat două nopți de-arêndul, fiind sdrobite cu pietri până și ferestriile biserice și școlei românesci.

Au trecut de-atunci aprôpe trei luni, dér n’am auzit, nici n’am cetit unde-va vre-o scire, că s’ar fi luat măsuri pentru pedepsirea sêlbaticilor demonstranți. Prima scire, ce-o primim în causa această, este lăconica informațiă a foilor unгурesci, după care Români șomcuteni, „hoții de păgubași”, au fost pedepsiți pentru „demonstrații anti-maghiare”, arangiate cu ocaziunea serbărei milenului.

Ore unde vei găsi om nepreocupat, care se nu recunoscă în această procedere un act de vindictă politică?

Unde rămâne în asemeni împrejurări justițiă?

Și pentru ca oglinda să fă mai completă, vom aminti, că după informațiile de mai sus tocmai acei fruntași români din Șomcuta au fost pedepsiți în primul loc, cărora li-s’au spart și ferestriile, ca d. es. advocații Nicolae Nilvan, Vasile Dragoș etc., ér persôna, care i-a pedepsit și care pörtă slujba de fisolgăbiru, este un Român de origine, cu numele Vasiliu Toma!

Acest Tomă, necredincios față cu neamul său, nu a aflat de cuvânt să se ia în acel timp nici cea mai mică măsură în contra sêlbaticilor demonstranți, așa că aceștia au putut în cea mai perfectă libertate să-și verse furia în contra Românilor, căci nu li-a stat în cale nici polițiă nici gendarmi.

Așader Românul este cel insultat și bombardat cu pietri și tot Românul este cel vinovat!

Așa merge dreptatea în „Têra lui Papp János”. Nu s’a pomenit la noi cas, ca cine-va să fi fost pedepsit, orî tras măcar la răspundere pentru-că a ațitat la ură în contra

națiunei române, măcar că acesta se întemplă în stil foarte mare și în fă-care și. Români însé, lăsați pradă insultelor, bătăilor cu pietri și agitațiunilor dîlnice din partea turbaților șoviniști jidano-maghiari, trebuie să sufere pe de-asupra și osindele solgăbirilor și tribunalelor.

În astfel de împrejurări nu pôte fi mai mare ironiă, decât a vorbi de „porniri de conciliațiune” din partea guvernăntilor unğuri, fă într-o direcțiă, fă într’alta.

Austro-Ungaria și România.

Două diare de căpeteniă germane, cari pledéză causa triplei alianțe, „Neue fr. Presse” din Austria și „Kölnische Ztg.” din Germania, se ocupă de viitorea visită a monarhului nostru la București.

„Neue fr. Presse” dice, că deși România nu s’a alăturat pe față la tripla alianță, e totuși lucru cert, că împératul Francisc Iosif nu ar face acea visită la Curtea română, decât România ar fi numai amica noastră și nu tot-odată și amica amicilor noștri.

Cumcă această visită nu va fi numai o simplă întorcere a visitei, ce a făcut-o astê-vară regele Carol la Ischl, se vede și din aceea, că pe când astê-vară nu au fost de față la înteluire și ministrii de esterne, acum în Septemvre vor fi acolo contele Goluchowski și Dimitrie Sturdza. Români, cum se spune în cercurile bine informate din București, consimt nu numai în genere cu politica esternă a Austro-Ungariei, ci în deosebi cu politica orientală a monarhiei noastre. Situați în Orient nu e tocmai așa de posomorită cum se crede în anumite cerouri și răscolă din Creta va înceta și ea tocmai așa, cum a încetat în ierna trecută, cel puțin la suprafață, vijelia din Armenia.

România e convinsă — dice mai de parte „N. fr. Pr.” — că politica balcanică a Austro-Ungariei nu este numai acum desinteresată, ci că a fost desinteresată și în era lui Kalnoki, și în București sunt toți convinși, că nu numai în România, ci și în Serbia și Bulgaria scie fă-care, că

cel mai bun păzitor al autonomiei statelo balcanice e Austro-Ungaria și că această nici-odată nu s’a gândit să-și câștige protectoratul asupra unui séu altui stat. Dacă guvernul sêrbesc séu bulgar dovedesce din când în când o atitudine ostilă față cu Austro-Ungaria, n’are pentru această niș o causă. De aci vine apoi, că această dispozițiă n’a aflat nici-odată rêsunet la dinastiile sêrbe și bulgare.

Declarațiă, ce a făcut-o Goluchowski cu privire la Balcani în delegațiunii, a făcut cea mai mare impresiune în România. De atunci nici în Serbia, nici în Bulgaria nu se mai indoiesc ômenii despre sinceritatea politice balcanice a Austro-Ungariei. Nu este intențiunea Austro-Ungariei de a urmări o politică de expansiune și și România urméză pe deplin față de Macedonia politica de pace a Austro-Ungariei.

România își îndreptă acum tôte atențiunea într’acolo, ca în spre Austro-Ungaria, respective în spre Ardeal să-și completeze liniile ferate și lucrul are aparința, ca și când politica orientală ar interesa-o numai în a doua liniă, România nu vré ca pacea, de care se bucură ea de două decenii, să fie conturbată și ruptă și ca înaintarea economică să fie împedecată. Și dacă Țarul va veni pe la finele lui August la Viena, se va convinge, că ascuțișul amicitiei dintre Austro-Ungaria și România nu se îndreptéză contra Rusiei.

„Kölnische Ztg.” atribue asemenea o mare gravitate visitei împératului Francisc Iosif la București și Sinaia.

Luptele de partid în România amuțesc — dice numita fôie — înaintea acestui fapt de mare gravitate. Dacă alipirea României la tripla alianță a fost deja fapt împlinit în anul trecut, s’au aflat totuși de aceea, cari au oreșit, că *cestiunca Ardealului* va turbura ôrecum bunele raporturi între Austro-Ungaria și România; și — după ce Austro-Ungaria are un rol atât de influent în tripla alianță și — între România și tripla alianță. Tôte aceste indoeli însé vor dispărî în decursul visitei, și nu există nici o partiđă capabilă de guvernament în România, care să se bucore de această. Realizarea acelei visite este meritul guver-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

O dramă pe mare.

De Sarah Bernhardt.

Obosit și agitat își trimite aceste rânduri.

În acest loc, care cu drept cuvânt se numesce „frumôsa insulă”, dramele mării sunt dese și infricoșate. Poporațiunea, — simpatică, blândă și curtenitoare, — se împarte în două clase bine distinse: agricultori și pescari. Agricultorii cultivă grâu, cucuruz, ovês și cartofi. Pescarii au sardine, crap și alți pești. Nici unii, nici alții nu se îmbogățesc prea mult, și carnea în gospodăria țêranilor și a pescarilor e aprôpe cu totul necunoscută. Poporațiunea nici nu e prea tare de constituțiune; mai ales femeile sunt delicate și fine, cu nasul drept, cu gâtul fragil, cu un mers încetinel, dér mândru.

Bărbații sunt de statură mijlocie,

bine proporționați, dér n’au tária vedită a bărbaților din Normandia.

Bărbații sunt mândri și, ceea ce frapéză mai mult pe observator, este împrejurarea, că între multele încreșturi de pe față nu e nici una pentru ris. Bărbații și femeile sunt triști și serioși, fruntea e brăzdată de vre-o amintire séu neliniște ôrecare. Aceștia vine de-acolo, că fă-care are câte-un tată, frate séu fiu pe albastra și rêtaciôsa mare, care este colo și... colo în jurul insulei, peste tot locul, unde ajunge privirea. Ei trăsesc aici din timpuri vechi, încunjurați de acest oimțir rișetor și orâncen; și decât câte-odată rêsună vre-un riset de copil din vre-o colibă, de natură a însenina privirea mamei aflătore la lucru în câmp, atunci ea privește tremurând împrejur, înspăimântată de plânsetul, ce-l aduc valurile mării. Eri sta o fetiță de trei-spre-șee ani la marginea mării, cu mâna de-asupra ochilor, pentru ca să vadă pe fratele ei, care dispărea în depărtare pe dramul, ce duce spre portul Bordery. Ea

era seriôșă, ca o mică matronă și esclâmă: „Bagă bine de sémă, să nu te răscesci! La revedere! Succes bun!”

Dupa ce dispăruse, ea se întorse la colibă, pentru ca să pregătésca lucrurile pentru întorcerea fraților ei. Căci ei locuiau împreună; trei orfanți, pe cari îi ajută statul, care le dă o mică pensiune. Fetița era în doliu adênc. Tata și mama Gonenantin muriseră acum doi ani, aprôpe în același timp: el muri în spital în urma unei mușcături de pescu după două-spre-șee zile de suferințe infricoșate; mama în urma unei suferințe de tuberculosă, după opt zile îi urmă în pământ. Da, trei orfanți trăsau aci. Cel mai mare, în vêrstă de 18 ani, se ducea în amurg să pescuésca sardine; al doilea, de 15 ani se ducea cu verul séu Pierre Maria Gonenantin să prindă pescu. Se imbarcau apoi toți trei: Eugen, Pierre Maria și Michel Samzun pe mica barcă numită „Copilul deșertului”; pânza de colôre albastru deschis se întindea și corăbiara dispărea. Cerul era

cam înorat, vântul venea dela Vest. Mă uitam după ei, rișend pe stâncă. Ei dispărură. Trecură ôre. Un sunet îndepărtat mă făcu să-mi întorc capul.

Un stol de paseri sbura pe de-asupra capului meu scotând țipete pătrunștore. Voiam să părăsesc stâncă, când aușii nisece sunete tânguitoare, ca plânsetul unui copil. Mă întorsei încă-odată și vădui pe insulă, pe care se ridică farul Les Ponlanis, pe mama Le Pelletier, soția paznicului farului, în genunchi, fâlfâind cu batista, și plângea strigând după ajutor. În apropierea mea se aflau lucrători, cari o observară, ca și mine. În câte-va minute toți fură pe insulă. Ah, ce spectacul îngrozitor și sfâșitor de metri departe de țerm, se vedu „Copilul deșertului”, rêsurnat, pânza în apă, ér de catart acățarat tinêrul Eugen Gonenantin, cu față palidă ca cêra, cu ochii închiși, cu capul legănat de valurile mării. Urmării cu ochtanul tôte peripețiile infricoșate ale dramei. Copilul, care abia se m a

ului național liberal, dér și conservatorii se bucură toamă așa de ea.

Privitor la pregătirile de primire i-se mai scrie din Bucuresci diarul „Kölnische Ztg.“ următoarele:

Corespondențele momentuoșității acestui eveniment sunt și pregătirile pentru primirea împăratului-rege, care dela 28 Septembrie până la 1 Octombrie va fi oșpe al regelui Carol în palatul din Bucuresci și în rezidența de veră admirabilă de lângă Peleş, situată în umbra pădurilor. Inaltul oșpe va petrece în Bucuresci zilele de 28 și 29 Septembrie. În ziua dintâi vor fi recepțiuni, un prânz festiv în castelul regal și o iluminare splendidă a Bucurescoilor, ér înainte-amăda de 29 Septembrie e destinată pentru o inspecțiune a corpului II de armată, condusă de însuși regele Carol și o inspecțiune a forturilor dela Bucuresci, împreună cu deprinderi în dare la țintă.

În Sinaia, séu mai bine în castelul Peleş, nu vor avé loc recepțiuni; petrecerea împăratului-rege Franciso Iosif aci până la 1 Octombrie este destinată în prima liniă convenirii personale a celor doi monarhi, legați prin adânci simțăminte de prietenie, și escursiunilor în împrejurimea admirabil de frumoasă a castelului dintre Carpați, care are de a-și mulțami crearea sa dârniciei artistice a lui Carol I. Aci în castelul Peleş i-se va arangia înaltului oșpe și un imponent conduct de torțe, împreună cu o serenadă, de către numeroasă coloniă austro-ungară din Bucuresci, la care, în urma relațiunilor intime dintre monarhia habsburgică și imperiul german, se va alătura probabil și coloania germană.

Dér și în cercurile societății române se manifestă nisuița de-a pregăti oșpelui imperial o primire cât se pôte de strălucită, și de-a serba zilele visitei împăratului-rege Franciso Iosif în România ca zile de bucurie și zile festive.

SCRIRILE ZILEI.

— 23 Iulie.

Societatea „Petru Maior“. Președintele societății literare a tinerilor universitari români „Petru Maior“, d-l D-rnd Florian Munteanu ne comunică, că cu ziua de 2 August st. n. societatea a fost restituită în drepturile sale de mai înainte prin re-scriptul ministerial 320, al cărui text l'am publicat în numărul de ieri.

— o —

Nouă societate românească. Numărul societăților române s'a sporit încă cu una: „Clubul tinerimei române“, care-și va avé sediul în Cernăuț și scopul ei este: „Desvoltarea social-culturală a membrilor ei și cultivarea reciprocă în limbă, istorie și în literatura română“. Statutele noii societăți, cari au fost insinuate în limba română și cu iscăliturile doamnălor: Baro-

nesa Stefania Hormuzachi, Sofia Stefanovici, Agripina de Onciul, Minodora Stefanelli, Eagenia Tomiuc, Victoria de Renney și a d-lui Gavriil Telega, au fost aprobate de presidiul țării prin clausula românească de datul 3 Iulie a. o. Nr. 2111.

— o —

Infanticid misterios. Femeia Neaga Const. Dumitrache din com. Epuresci (România), ducându-se să prindă pește în Neajlov, ridicând plasa din gărlă a găsit înăuntru cadavrul unui copil născut de curând. Inspăimântată de această pescuire femeia alergă în grabă la primărie și istorisi faptul. Subprefectul plășei și parchetul județului au fost avisați.

— o —

Relațiunile între România și Grecia. Vinerea trecută a sosit la Sinaia d-l Cleon Rangabé, însărcinatul de afaceri al Greciei pe lângă Curtea regală română. D-l Rangabé a prezentat M. Sale Regelui scrisorile sale de acreditare.

— o —

A doua amânare. Eri a venit din nou înaintea judecătoriei ocolului I-iu procesul intentat de d-l Periețeanu-Buzău contra comitetului actual al Ligei culturale. S'a prezentat d-l avocat al Primăriei Șoimescu din partea reclamantului, ér din partea defensorilor numai d-l avocat I. V. Vișan, reprezentând pe d-l profesor Mihail Vlădescu. S'a făcut aplicarea art. 151 pr. civ. și s'a amânat judecarea procesului pentru ziua de 3 August, când se vor cita din nou toți defensorii.

— o —

Serbi persecutați. Diarul „Narodni Listy“ din Praga anunță, că s'au pornit deja persecuțiuni contra acelor Serbi din Ungaria, cari cu ocaziunea visitei principelui Nichita din Montenegro în Belgrad, au călătorit în Serbia și au asistat la festivitățile primirei. Spune, însă, numitul diar, că de sigur între preținșii patrioți Serbi au fost și mulți spioni Maghiari. — Tot „Narodni Listy“ anunță, că pedagogii și teologii serbi, cari și-au absolvat studiele în Belgrad, au înaintat plângeri ambasadurilor franceze, ruse și germane și turcesc, deoarece guvernul bosniac nu numai că nu voesce să le dea nici un post în Bosnia și Herțegovina, ci îi alungă chiar din provinciile ocupate.

— o —

Mare furtună. Din Tulcea (Dobrogea) se vestesce, că asupra acestui oraș s'a deslănțuit o teribilă furtună însoțită de o ploăa cu petra în mările neobișnuită. Furtuna a distrus o mulțime de case, biserici și gîmii. Magazii cu produse au fost sfărimate și produsele luate de vânt. Pagubele sunt incalculabile.

— o —

Japonezi în Sinaia. D-nii Matsunaga, consilier la ministerul de comunicații din Tokio, Japonia; R. Tanaka atașat la ace-

lași minister, și K. Den, directorul general al poștelor și telegrafelor japoneze, însoțiți de d-nii Kiru, director general al poștelor, și Argintoianu, șeful oficiului telegrafic din Bucuresci, — au fost primiți în audiență Vineri la Castelul Peleş. M. Sa Regele i-a reținut apoi la dejun. Tot atunci au fost invitați la dejun la Castelul Peleş și d-l Woodward, profesor de limbile romanice la universitatea din New-York.

— o —

În salonul băilor din Pucioșa (România) s'a dat Sâmbătă seara o frumoasă serbare literară-artistică împreună cu dans, în folosul școlărilor săraci și al fondării unei școle în Poduri, cu următorul program: La orele 8 se anunță începutul prin marșul „Deșteptă-te Române“, cântat de muzica militară. Deschiderea ședinței printr'o vorbire a d-lui V. Gr. Borgovanu, profesor de pedagogie în Bucuresci. Alte vorbiri din partea d-lor C. Alexandrescu, revisor școlar al județului Dâmbovița; C. N. Costescu, M. Mihăileanu, membri ai corpului didactic din Bucuresci, și d-l Toma Basilescu. Dansul începe cu Hora românească. Costumul național e de dorit. — Sperăm, că vom primi un raport asupra acestei serbări atât de românești.

— o —

Din creștin — jidan. Dela introducerea nouelor legi bisericesci-politice încoco se ivesc în Ungaria multe cazuri de acelea, unde creștinii trec la iudovism. Astfel zilele trecute a trecut dela lega rom. cat. la iudovism, antreprenorul Iuliu Karvázy din Loșonț. El primi numele de Abraham, și la trecere îl înduplecă mirésa lui, care nu voi să-și părăsească credința mosaică. Eță ródete nouelor legi „liberale“!

— o —

Princesa Luisa a Bulgariei a plecat zilele trecute la satul de munte Rilo-Selo, unde voiesce să petreacă o parte din vară. Pe cale până acolo ea a fost însoțită de-o puternică escortă militară, deoarece se lățise faima, că mai multe bande de tâlhari de prin muniții bulgari s'ar fi înțeles să prindă pe princesă, s'o răpescă, și s'o estradee numai pentru o enormă sumă de rescumpărare. În jurul satului Rilo-Selo s'au făcut multe dețineri. Frumoașă țără!

— o —

Disolvarea dietelor provinciale austriace. „Wiener Zeitung“ în numărul său din 28 Iulie a. o. a publicat o patentă împărătescă, prin care se dispune, ca dietele provinciale din: Austria de sus, Stiria, Carintia și Silesia să fiă disolvate. Se vorbesce, că și dieta Bucovinei va fi în curând disolvată.

— o —

Tinerimea română din Bucovina. Cetim în „Gaz. Bucovinei“ următoarele: Societatea academică „Junimea“ a decis să arangieze în decursul ferierilor două serate

ou dans, dintre cari una la Câmpulung, în 10 August st. n. a. o., ér a doua în Rădăuț, la începutul lui Septembrie a. o. Amândouă aceste serate se dau în folosul „Internatului pentru studenții români“ din Cernăuț.

— o —

La catastrofa vaporului „Iltis“. Am fost amintit zilele trecute despre catastrofa, care a îndurat'o în mările chineze vaporul german „Iltis“. Din Shanghai se depeșeză acum, că vaporul, lovindu-se de-o stâncă, se rupse în două. Cei 11 indivizi cari rămăseră în viață din întreg personalul ce se afla pe vapor, se prinseră de scânduri, butoie și alte rămășițe de lemn de pe vapor și timp de două zile și două nopți fură aruncați înoco și incolo de valurile mării, până ce în fine le bătă ceasul mântuirii.

— o —

Avis publicului. Magistratul orașului Brașov face cunoscut, că Duminecă, în 16 n. o. se vor vinde 15—20 kilograme de păstrăvi din laoul de pești din Krizbav. Vinderea se va face la laoul așa numit Kőncze din apropierea Krizbavului și prețul unui kilogram de păstrăvi e stabilit cu 3 fl. Doritorii de-a cumpăra păstrăvi au de a se adresa către administrația locală forestieră din Krizbav și au de a se îngriji însuși pentru transport.

— o —

O invitare misterioasă. Alaltăeri primi profesorul Mendel, din Berlin, specialist pentru bóle de nervi, o invitare dela mareșalul de curte rusă, în care invitare se face amintire despre bóla unei persoane înalte, fără de a i-se spune numele. Profesorul Mendel este rugat să mērgă la Gacina.

— o —

Musica orășenescă va concerta mâne, Miercuri în 5 o. în grădina Otelului Central Nr. 1. Începând de mâne muzica orășenescă va concerta regulat în fiă-care Miercuri și Sâmbătă în Otelul Central Nr. 1, și în fiă-care Joe și Duminecă în Otelul „La pomul verde“.

Minciuni istorice.

Alba-Iulia, August 1896.

Din întâmplare, răsfoind printr'o așa dișă istorie, ce pōrtă titlul „Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharcz Története“, (Istoria luptei pentru libertatea ungurescă din 1848—49) scrișă de maarele „istoric“ Gracza György, între altele, am aflat o parte, care sub titlul „A mikor az isten aluszik“ (când Dumnezeu dorme) se descriu „faptele monstruoșe ale Valahilor“. Capitalul acesta e intitulat pe unguresce: „Az olahok rémtetteiből“.

Una dintre aceste „monstruoșități“ spune neaoșul maghiar Gracza György, că s'a întâmplat în Alba-Iulia, unde Românii

susținea, p'aci era să lase luntrea. Lângă dēnsul se afla Michel Samzun, acătărat de bord, dând un strigăt de alarmă, pe care-l înăbuși valul, care nu voia să-și lase prada. O sută de metri departe de ei dispărură în valuri Pierre Maria.

Dér, puternic și bun înotător, se smulse cu un strigăt de bucurie, căci zărise pe tata Le Pelletier, paznicul farului, apropiindu-se cu luntrea.

— „Curagiu, băete!“ strigă Michel Samzun micului său tovarăș. „Curagiu! Iată tata Le Pelletier, bravul salvator!“ Deodată veni un val, care învăli corăbióra. Când Michel își ridică capul — era singur; valul luase pe copilul leșinat; dispărură în vârtejul curentului, valurile se isbeau cu furie în jurul victimei lor, luminată de-o rază de soare, care se resfrângea în valuri.

Tata Le Pelletier ajunsese la corăbióra, după ce luase în luntre pe Pierre Maria; lacrimi mari curgeau pe fața bravului paznic. Cu mare tandreță desfăcu degetele lui Michel Samzun de pe catart. Trei pătrare de oră se luptaseră cu valurile și cu vântul. Și Michel Samzun zăcea în luntre lângă Pierre Maria. Dér corpul

mititelului nu-l aflară; luntrea se întorse la far. Mama Le Pelletier pregătise rufe, haine și ghete. Tovarășele mele alergară la mine să pregătim vin ferbinte. Când tata Le Pelletier ajunse cu naufragiații la țerm, îl apucă pilotul cu ambele mâni: „Bravul meu! Încă o salvare!“

— „Da, dér unul a pierit!“

Deși el însuși ud, ajută pe ambii pescari, cărora le clănțaneau dinții. Michel Samzun nu-și putea desface mâinile, pielea îi era albă și înțepenită, ca a unui mort. Pierre Maria, care era mai mare și mai pățit, se recalesc mai îngrabă, el privea cu furie marea și scóse o injurătură în pustiu...

După ce se îmbrăcară cu haine uscate și se încălziră cu vin, se imbarcară din nou și o luară dealungul portului Dombork spre Bordery.

Voiu să pregătescă pe mica Gonenantin. De acesta se îngriji marmurul mlunțimei, care se apropia.

Ea eși în pragul casei, în haina ei neagră. Ea vedu în depărtare pe pescari și pe țărani, cari veniau în grupuri. Tânguile ajunseră până la dēnsa, ea recunoscu

spaima după cuvintele: „Durere“ și „Ah“, cari mâna de vânt ajungeau la urechile ei. Chinută de griji, alerga în jos pe stradă. Fața îi era albă, ochii măriți de gróză. Copila înțelese îndată, când vedu pe cei doi pescari întorcându-se singuri acasă. Ea începú să alerge strigând: „E mort! E mort!“

— „E mort!“ striga ea în genunchi înaintea portretelor părinților ei „E mort! E mort!“ murmură ea încet, înecată de plânset, în genunchi, cu capul rădimit de părete și cu mâinile ridicate spre crucifixul Mântuitorului.

Er mulțimea de ómeni sta înaintea pragului cu capetele descoperite, fără să dioca nimic, de durere. Eu mă aflam printre ei și eram ca și dēnșii.

Ucu.

O aventură a pictorilor Styka și Kossak.

Eță o istorie nostimă povestită de pictorul polonez Jean Styka, ai cărui eroi sunt: Styka și prietenul său Kossak.

Ei se apucaseră să facă un tablou

mare reprezentând diferite episoade din viața eroului polonez Kosoiusko și le mai rămăsese să facă episodul intitulat „Kosoiusko după lupta dela Raklavika“. Ei pleaseră să facă studii topografice la fața locului. Raklavika se află pe teritoriul rusesc și autoritățile rusești — nu se scie nici până acum de ce — urmăreau pas cu pas pe cei doi pictori polonezi. Aceștia se mutau dela o casă de țeran la alta, urmăriți vecinic de Cazaci și tot-deuna cu frica în sin, că vor fi prinși și trimiși în Siberia.

Intr'o di s'au retras în odăița din fund a unei cărciumi sărăcicioșe și au poruncit o sticlă cu vin. Aci au început să se sfătușcă cum ar puté să luge mai repede și mai pe ascunsele peste graniță în Polonia, căci Cazacii nu-i perdeau de loc din ochi și-i pādeau pe tóte potecile.

În odăița intrară 2 țărani, se aședară la o masă de alături și oerură și ei o sticlă cu vin. Unul începú să citescă cu glas tare un diar, ca să audă și tovarășul său. Câteva minute pictorii fură liniștiți; nu trecu mult și amândoi trāsăriră deodată. Țărani ceteau în diar, că cei doi spioni polonezi Styka și Kossak au fost

ar fi ars de viu pe un individ cu numele Megai, de profesiune ciasornicar, și cu carenea acestuia au fost forțați ceilalți prinsonieri maghiari a se nutri!...

A doua monstruositate, după cum spune același autor, s'a întâmplat în Bărăbanti, — o comună locuită în preponderanță de nemereș de religiuina catolică, — unde lui Baranyai Károly, în prezența nevastei și a ficei sale, Români i-au tăiat cu fereștrăul mâinile și capul, și infigând capul tăiat pe un par, l'au dat în mâinile soției sale, er mâinile tăiate, punându-le în brațele ficei sale, le-au forțat, ca astfel să meargă până la Blașiu!

Les', că dela început am cunoscut impertinența acestor mișelii istorice, d'er împins mai mult de curiositate am cercetat totuși să aflu ceva în privința acosta și etă ce am aflat:

Ce privește punctul I, ceasornicar cu numele Megai — după mărturisirea mai multor bătrâni din localitate, — nici în 1848, nici după aceea nu a existat în Alba-Iulia, deci nu s'a putut întâmpla cu densusl ceea ce povestesc d-l Gracza György în „istoria“ sa.

Referitor la punctul al II-lea reproduc cuvintele fostului notar al Bărăbantului, — și care trăesece și adî — Baranyai István, nepotul victimei din „istoria“ d-lui Gracza György:

„Merész személtenség ilyen valollanságokat allitani“, (Este o cutezată obrăsnioică a susținé astfel de neadevăruri) și mi-a povestit mórtea unchiului său astfel: Nisce Țiganî din o altă comună, sciind, că vor afla la densusl banî, l'au ridicat de acasă cu forța; nevastă-sa alergând după el ca să primescă cei 600 fl., ce-i avea la densusl, în momentul când acesta a întins banii soției sale, unul dintre Țiganî l'a rănit cu cósă la mână, er un alt Țigan, ca să nu se mai chinuască, l'a străpuns.

Acosta este mărturisirea nepotului, care însuși s'a indignat așind nisce minciuni așa încornurate și încă în o carte, care are aerul a se numi, spre batjocura lumii, „istoria“.

Din tôte acestea se pôte vedé, cât credemént merită istoricul Gracza György, și tóți istoricii de tagma lui.

Sperând, că se vor mai afla Români, mai ales din părțile Năsăudului și a Bucerdei vinóse, de cari locuri încă légă d-l Gracza Gy. „fapte îngrozitoare“, cari se descopere adevérul, Vê rog, D-le Redactor, a primi espresiunea deosebitei mele stime:

Lucian Barbu.

Notițe din istoria scólelor nóstre medii.

(Fine.)

Cu director Meșotă era regulat și expeditiv, însușiri, cari i-au înlesnit în multe privințe purtarea grelelor sale afaeri ofi-

oiose. Era omul, care scia să represinte cu demnitate corpul său profesoral în afară, și cuvintele, ce le adresa el la ocaziuni, erau clare, adenc gândite și pline de simburé. Față de colegii săi profesori era conciliant și prevenitor, voidnd a-i câștiga prin purtarea sa pe tóți în folosul scólei. Și colegii săi își arătau în mod cuvinčios și nesilit respectul către superiorul lor, care era primus inter pares, care escela în tôte între colegii săi cu vederile sale limpedite, cu experiențele sale probate și cu tactul său deosebit, respectând adese-orî păreri divergente, pe cari aflându-le temeinice, le primia de ale sale. Astfel directorul Meșotă era călăuzul colegilor săi.

Astfel într'un mod nesilit, numai cu autoritatea persoanei sale, se pricepea să impună, să susțină ordinea, să facă să domnescă armonia în corpul său, să stimuleze zelul colegilor săi pentru o conlucrare armonioică spre binele și propășirea institutului. Căci el era în adevératul înțeles al cuvântului spiritus rector al institutului.

Aceea însă, ce-i pune corónă pe capul său, este, că Meșotă, pe lângă tôte greutățile, ce le avea ca profesor și ca directorul scólelor nóstre centrale: gimnasiale, reale și comerciale, precum și al scólelor de fete, ca notar al Reuniunii femeilor române, ca membru al Eforiei școlare și al feluritelor corporațiuni bisericești și școlare, totuși a mai găsit timp a se ocupa cu aceea, ce face mărgăritarul de mare preț din coróna faptelor sale, distingându-se între colegii săi cu activitatea sa deosebită pe câmpul literaturéi.

Ca om Meșotă era stimat și prețuit de tóți pentru însușirile frumoșe, cari împodobiau sufletul lui nobil. Era modest. Nu avea ambiția deșertă de a voi să brileze cu sciința sa; nu voia să arete, că scie mult. În privința acosta urma întocmai frumoșelor cuvinte ale filosofului Seneca: Atăta sciu, că nu sciu nimica. Era mai departe Meșotă prudent și circumspect. De două și trei-orî chibzuia un lucru, înainte de a'l face. După-ce se convingea însă, că e bine s'el facă, îl indeplinia cu tótă energia. În desbateri era serios și cu mult tact, respectând părerile alora.

Era om drept și sincer. Nu se incredea ușor în fiă-cine. Pe care însă îl cunoscea, că e sincer, aceluia îi da tótă încrederea. Judeca cu sânge rece, fără să se iuțescă. Pe contrarul său nu-l împroșca cu cuvinte violente. Ii spunea frumos, fără infocare, ce avea să-i spună. Față de lăudăroși însă era cu mare neorutare, aducându-i la reson adese-orî prin tonul său ironic, fără însă ca ei să se fi simțit vătomați prin cuvântul lui șagalic.

În ideile lui era o mare claritate și consecuență. Fiă-care cuvânt era bine măsurat și la loc potrivit. Era om de cuvânt. Pe cuvântul lui putea ori-cine pune temei. Mai curând s'ar fi întâmplat ori-ce, decât ca Meșotă să nu'și fi stăpânit cuvântul dat.

Impodobit cu atâtea virtuți intelectuale și morale, Meșotă trebuia să fiă iubit și prețuit de tóți. Tóți simțiau interes a se apropia de el, a'și petrece cu el, a se recrea și inspira în societatea lui. Tóți, Români și neromâni, îl numiau un om vrednic, un harnic om, un om de ispravă, érá metropolitul Șaguna, inspectorul său suprem, îl numia „mărgăritarul său cel scump, vrednic să fiă pus în corónă corpului profesoral dela gimnasiul său“.

Producțiuni și petreceri.

Concert și petrecere în Rîșnov. Primim următoarea Invitare la Concertul Vocal împreunat cu dans, ce-l vor da mai mulți artiști din Bucuresc, Duminecă în 9 August st. n. 1896 în sala cea mare a hotelului din Rîșnov. Inceputul la 8 ore séra precis. Prețul de intrare: 60 cr. de persoană. Venitul curat este destinat jumătate în favorul societății de imfrumșetare er jumătate pentru scóla română din loc.

Rîșnov, 3 August st. n. 1896.

Comitetul aranțator: Crețulescu I. Hamsea, G. Proca, M. Marzel, N. Bărcănescu, Macedonescu.

N. B. Ofertele marinimóse se primesc cu mulțămîță și se vor cuita publice.

Programa: 1.) Plecareă Vinătorilor de Mendelssohn, cor bărbătesc. 2.) Pe lacul lin de Schumann, cor bărbătesc. 3.) Te-am așteptat să vii de Vassiliu, cântată de autor, 3.) Ți amintești, Dao de Ricci, cântat de d-nii Bărcănescu și Calotescu. 4.) Flóre de Wachmann, cor bărbătesc. 5.) Un glas de mângăere de Carini, cântat de Calotescu. 6.) O séră de amor de Campana, cântat de d-nii Bărcănescu și Calotescu. 7.) O di de iarnă de Wachmann, cor bărbătesc. 8.) Romantă de Schubert, cântată de Bărcănescu. 9.) Doină de Vasiliu, cântată de autor. 10.) Floricică de Wachmann, cor bărbătesc.

Corul va fi dirijat de d-l C. Cairretti. După concert urméză dans.

NECROLOG. Subscriții cu inima plină de durere aduc la cunoscință rudeniilor și cunoscuților incetarea din viață a prea bunei lor: mamă, sóeră și bunică Véd. Emma Szerb de Cuvin născ. Fejér, întâmplată în 30 Iulie a. c. la 10 ore a. m. Rémășițele scumpei defuncte după severșirea ceremoniilor funebrale, conform ritului gr. or. român, s'au depus spre odihnă eternă din locuința Nr. 15 strada Baross, în cimiteriul comun din strada Kerepes, în 1 August n. c. la 4 ore d. a.

Budapesta, la 31 Iulie, 1896 st. n.

Fiă-i țerina ușoră și memoria binecuvântată!

George Szerb de Cuvin, Teodora Bréndusch născ. Szerb, véd. Augusta Missits născ. Szerb, ca fiu; Constantin Bréndusch, ca ginere; Clarisse Szerb născ. Geiszt, ca noră; Constantin Missits, ca nepot.

SCIRI ULTIME.

Sibiu, 4 August. Locotenent-mareșalul Galgoczy de Galantha, comandantul corpului de armată Nr. 12 din Transilvania, a răposat adî dimineță la orele 3 1/2.

Budapesta, 3 August. Pe generalul de honveđi în neactivitate Huberth Andor, tribunalul de onóre din ministeriul comun de rășboiu l'a declarat nevrednic de rangul său și l'a judecat să fiă șters din lista generalilor. Pensiunea i s'a lăsat. Motivul acestei judecări, dice „M. g.“ este arătarea făcută contra numelui general de către ministrul honveđilor br. Fejervary, că generalul a cutezat s'el provóce cu tôte că el (Fejervary) era mai mare în rang.

Generalul Huberth a fost președinte al acelu tribunal de onóre honveđesc, care a fost enunțiat, că Szemecz Emil redactorul dela „Magyar Allam“, care fusese condamnat pentru lesă-majestate, pôte să-și

conserve rangul de locotenent de honveđi. În urma acosta generalul Huberth fu pensionat, er un nou tribunal de onóre a decis, că Szemecz trebuie să-și pórdă rangul de locotenent. Afacerea a ajuns înaintea parlamentului și br. Fejervary a criticat pe Hubert. De aici a provenit apoi provocarea acestui din urmă, care s'a terminat cu judecata amintită.

Bucuresc, 3 August. Regele și Regina plécă mâne la Ragaz; Majestățile Lor se vor opri Mercuri séra la Viena, unde vor sta până Joi după améđi. Regele Carol va primi pe d-l Goluchowsky în audiență Joi dimineță.

Bucuresc, 3 August. D-l V. Rosetti, director al diarului „Românul“ și deputat, spune într'un articol din ultimul număr al diarului său, că nu va merge la congresul interparlamentar dela Pesta.

Bucuresc, 3 August. Vineri, la ora 12, a fost primit în audiență solemnă, la castelul Peleş, Escelența sa d-l Ranghabé, care a remis M. S. Regelui scrisorile sale de acreditare. Trimisul extra-ordinar al Greciei a fost reținut la dejun. Tot Vineri la aceeași oră a fost primit în audiență solemnă, de către M. S. Regele Greciei, Escelența sa d-l Bengescu, trimis extra-ordinar al României.

DIVERSE.

Comerciu de fete. În Japonia de vre-o câtă-va vreme decurge un comeriu de fete fórte trist. Acolo adecă fiind fómete mare, poporul miser a exoperat dela guvern să-și vëndă fetele, pentru-că ele țin de natura a aduce pentru părinții lor acosta jertfă. Pe fete le cumpără domni japonezi avuți, drept a dóua soție. Prețul lor până în zilele trecute era 400 fl., d'er acum se vënd chiar și cu 20 fl. După trei ani fata își recapătă libertatea, decă cumpărătorul își reprimesce prețul cumpărării, er' după șese ani își recapătă libertatea gratuit!

„ALBINA“ institut de credit și de economii. Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Iulie 1896.

Intrate:

Numérar cu 1 Iulie 1896	fl. 9,828.71
Depuneri spre fructificare	„ 219,426.86
Cambii răsucumpérate	„ 199,411.31
Conturi curente	„ 49,080.39
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 5,035.50
Imprumuturi pe produse	„ 3,900.—
Monetă	„ 31,937.95
Comisiuni, cupóne și efecte	„ 53,315.34
Interese și provisiuni	„ 9,202.83
Diverse	„ 7,874.28
Rimesse	„ 784.66
Devise	„ 71,450.—
Bănci	„ 364,702.86
	fl. 1,025,950.69

Esitate:

Depuneri spre fructificare	fl. 173,892.83
Cambii escomptate	„ 216,231.70
Conto curent	„ 13,611.71
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 27,031.78
Imprumuturi pe produse	„ 2,000.—
Monetă	„ 30,067.06
Comisiuni, cupóne și efecte	„ 36,131.52
Interese și provisiuni	„ 1,691.83
Spese și salare	„ 1,585.38
Diverse	„ 11,342.75
Rimesse	„ 784.66
Devise	„ 47,650.—
Bănci	„ 444,684.46
Numérar cu 31 Iulie 1896	„ 19,245.01
	fl. 1,025,950.69

Brașov, 31 Iulie 1896.

V. Bologna m. p. N. P. Petrescu m. p. dirigent. adjunct. V. Úvegeș m. p. comptabil.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Editor responsabil Gregoriu Maior.

prinși de Cazaci și duși la fortăreța Kasematta din Varșovia.

Negreșit pictorii vedeau bine, că sciorea e greșită, d'er totuși se temeau, că la urma urmei vor cădea în mâinile urmăritorilor. Din pricina acosta, s'a hotărît să profite de soirea falsă și s'o ia repede la sănătósă.

Când eșiră afară, etă că se opresce înaintea cărciumei o patrulă de soldați; 6 Cazaci fioroși de Don se scoboriră de pe cai lor mic și sprinteni și intrară în cărciumă.

Suntem prinși! se gândiră pictorii și nu sciau ce să facă: să fugă ca nebunii său să stea localui.

Unul dintre Cazaci, probabil comandantul, un om roșcat, cu infățșirea sélbătecă, cu fruntea încrêțită, se apropia de ei și-i întrebă:

— „Cine sunteți?“

Styka se gândi să spue un nume fals, d'er în urmă aducându-si aminte de familia lui nobilă și fiind un naționalist infocat, se bătu cu pumnul în pept, și dice o mândrie:

— „Eu sunt pictorul polonez Jean Styka, decă tocmai vrei să scii!“

Cazacul se strimbă urit:

— „Ei, și de ce nu ești mai bine regele Sobiesky?“ dice el în batjocură.

„Dér tovarășul teu nu cum-va e Kossak?“

— „Da, eu sunt acela!“ răspunde acesta supérat, eu sunt Albert Kossak!

— „Atunci eu sunt Papa dela Roma!“ dice Cazacul rinjind ironic. „Palavragiilor și minciñoșilor, continuă el, apoi chiar eu am prins eri pe polonezul Styka și Kossak. Pentru fapta acosta guvernatorul mi-a dat galbeni imperiali. Acum trebuie să bem tóți banii“.

Cei doi pictori au bcut cu Cazacii până a doua di dimineță și când au vëndut pe Cazaci întinși pe jos și pe sub mese, beți morți, s'au furișat afară, s'au suit pe doi cai ai Cazacilor și astfel au trecut granița în Polonia austriacă.

Mai târziu s'a dovedit, că Cazacii au arestat 2 oficeri austriaci și i-au dus la Varșovia. Oficerii aceștia, îmbrăcați civil, ca să nu fiă socotiți drept spioni, și-au pus numele Styka și Kossak, fără să scie, că tocmai pe aceștia îi urmăreanu Cazacii. După ce s'a deslușit lucrul, oficerii au fost liberați din fortăreța Varșoviei.

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 August 1896.

Table of exchange rates for various commodities like gold, silver, and currencies from Vienna.

Cursul pietei Braşov.

Din 4 August 1896.

Table of market prices for various goods like flour, oil, and other commodities in Braşov.

Lire turcesci Cump. 10.60 Vënd. —. — Soris. fono. Albina 5% 100.75 Vënd. 101.75

Anunţiu.

Se aduce la cunoştinţa publică, cumcă casele apartinătoare ereşilor după George Bariţiu, care constau din 2 edificii separate, cu o curte şi fântână comună şi anume:

1) casa situată în suburbiul Scheiú strada Caterinei de sub Nr. 3 nou, constatătoare din 2 odăi mari, un entreu, un cabinet, o bucătărie, pod spaţios, 4 pivniţe şi dependenţele necesare;

2) casa situată tot în suburbiul Scheiú strada băilor sub Nr. 6 nou, constatătoare din 2 odăi, un entreu, o bucătărie spaţioasă, pod spaţios şi dependenţele necesare, care ambele case sunt partere, în stare bună şi aduc o chiriă anuală de 500 florini v. a., în urma edictului oficiului cărţilor funduare din Braşov Nr. 1823/96 tkvi., se vor vinde la 17 August 1896 st. n. ante amedi 9 ore în localul oficios a cărţilor funduare din Braşov prin licitaţiune judecătorească benevolă plus oferentului.

Condiţiunile de licitaţiune se pot privi, atât la oficiul cărţilor funduare, cât şi în cancelaria avocatului Simeon Damian în fa-care şi dela orele 9—12 ante şi 3—5 după amedi. 1038,1—3.

ABONAMENTE

LA „GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary: Pe trei luni (3 fl.), Pe şese luni (6 fl.), Pe unu an (12 fl.).

Pentru România şi străinătate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad: Pe trei luni (10 fr.), Pe şese luni (20 fr.), Pe unu an (40 fr.).

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary on Sundays: Pe an (2 fl.), Pe şese luni (1 fl.), Pe trei luni (50 cr.).

Pentru România şi străinătate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad on Sundays: Pe an (8 franci), Pe şese luni (4 franci), Pe trei luni (2 franci).

Abonamentele se facu mai uşor şi mai repede prin mandate poştale.

Domnii, cari se voru abona din nou, se binevoiescă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi pošta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1896.

Main railway schedule table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Ghiriş - Turda, Copşa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraş, Simeria (Piskl) - Hunedóra, Braşov - Zerneşti, Mureş - Ludoş - Bistriţa, Arad - Timişoara, Sibiu - Cisnădie, Sighişoara - Odorheiu-săcesc.

Nota: Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadraţi cu linii mai negre însemnă orele de noapte.